

Preses relīze 07.01.2025.
Autore: Dr.paed. Gunta Siliņa-Jasjukeviča

VPP "Izglītība" projekta pētniecības un publicitātes pasākumi 2024. gada 2.pusgadā

Valsts pētījumu programmas "Izglītība" (VPP "Izglītība") projektā "Pierādījumos balstītu risinājumu izstrāde pieaugušo efektīvai profesionālās kompetences pilnveidei un tās rezultātu pārneses uz praksi novērtēšanai Latvijā" (projekta Nr. VPP-IZM-Izglītība-2023/4-0001) 2.posmā tiek veikts esošās situācijas izvērtējums pieaugušo profesionālās kompetences pilnveidē Latvijā.

2024. gada septembrī–oktobrī veikta Latvijas rīcībpolitikas pieaugušo izglītības un profesionālās pilnveides īstenošanā analīze, sniedzot skatījumu uz Latvijas rīcībpolitiku pieaugušo izglītības un profesionālās pilnveides jomā, īpašu uzmanību pievēršot pedagogu profesionālās kompetences pilnveides veicināšanai. Kopumā Latvijā tiek veikti nozīmīgi pasākumi cilvēkkapitāla attīstībai un pieaugušo profesionālās pilnveides veicināšanai, taču ir nepieciešams turpināt uzlabot izglītības programmas un nodrošināt piekļu nepieciešamajām mācībām, lai sasniegtu ambiciozos mērķus un nodrošinātu kvalificētu darbaspēku valsts ekonomikas attīstībai.

2024. gada novembrī–decembrī ir izanalizēti Latvijā iepriekš veiktie pētījumi un valsts institūciju pārskati/ ziņojumi pieaugušo profesionālās kompetences pilnveides un tās pārneses uz praksi jomā par laika periodu no 2018. gada līdz 2023. gadam, rodot

Press release 07.01.2025.
Author: Dr.paed. Gunta Siliņa-Jasjukeviča

Research and publicity activities of the SRP "Education" project in the second half of 2024

In the second phase of the State Research Programme "Education" (SRP "Education") project "Elaboration of evidence-based solutions for effective professional competence development of adults and assessment of the transfer of its results into practice in Latvia" (project No. VPP-IZM-Izglītība-2023/4-0001), an assessment of the current situation in adult professional development in Latvia is being conducted.

In September–October 2024, an analysis of the implementation of Latvia's adult education and professional development policy was conducted, providing an overview of Latvia's policy in the field of adult education and professional development, with particular attention to promoting the professional competence of educators. Overall, significant measures are being taken in Latvia to develop human capital and promote adult professional development, but it is necessary to continue improving educational programs and ensuring access to necessary training to achieve ambitious goals and provide a qualified workforce for the country's economic development.

In November–December 2024, research and reports previously conducted in Latvia and issued by national institutions on adult professional competence improvement and its transfer into practice, covering the period from 2018 to 2023, were analysed. The aim was to answer the question: What are the main barriers to effective implementation of adult professional development? The main obstacles to adult education in Latvia are

atbildi uz jautājumu: *Kādi ir galvenie šķēršļi efektīvai pieaugušo profesionālās pilnveides īstenošanai?*

Kā būtiskākie šķēršļi pieaugušo izglītībai Latvijā norādāmi finansiālie šķēršļi, darba devēju atbalsta un iesaistes trūkums, laika trūkums un vietas pieejamība, informācijas trūkums, pieaugušo izglītības pārvaldība valstī, izglītības programmu pieejamība un atbilstība darba tirgum, izpratnes trūkums par mūžizglītību, motivācijas trūkums, pieaugušo prasmju neatbilstība, vecuma aizspriedumi un arī psiholoģiska rakstura šķēršļi. Secināts, ka lai uzlabotu situāciju ar pieaugušo izglītību Latvijā, ir nepieciešama kompleksa pieeja, kas ietver gan finansiālu atbalstu, gan informācijas pieejamību, gan darba devēju iesaisti un atbalstu. Ir svarīgi arī veicināt sabiedrības izpratni par pieaugušo izglītības nozīmi viņu profesionālajā attīstībā un izaugsmē un nepieciešamību mācīties visa mūža garumā.

2024. gada novembrī–decembrī ir veiktas 11 fokusgrupu intervijas un 3 diskusijas, kurās piedalījās 129 dalībnieki no trīs mērķgrupām: pieaugušo profesionālās pilnveides pakalpojumu ņēmēji (68 dalībnieki), pakalpojumu sniedzēji (33 dalībnieki) un eksperti (28 dalībnieki).

Pieaugušo profesionālās pilnveides pakalpojumu ņēmēji pārstāvēja astoņas nozares ar lielāku nodarbināto īpatsvaru: valsts pārvalde un aizsardzība (14 dalībnieki), izglītība (12), veselība un sociālā aprūpe (10), transports un uzglabāšana (10), lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība (7), apstrādes rūpniecība (7), vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība (4), būvniecība (4). Dalībnieki pārstāvēja dažāda lieluma uzņēmumus: mazos (11 dalībnieki), vidējos (11) un lielos (20). Pakalpojumu sniedzēju sadalījums pa izglītības iestāžu tipiem: vispārējās izglītības iestādes (12 dalībnieki), augstākās izglītības institūcijas (9), mācību centri (7) un tehnikumi (4). Eksperti pārstāvēja valsts institūcijas (12), sociālos partnerus un nozaru ekspertu padomes (katra grupa pa 8 ekspertiem). Dalībnieki pārstāvēja dažādus Latvijas reģionus: Rīga (55 dalībnieki), Zemgale (18), Latgale (16), Kurzeme (16) un Vidzeme (15). Pēc dzimuma: 105 sievietes, 24 vīrieši. 75 dalībnieki pārstāvēja publisko sektoru, privāto sektoru pārstāvēja 37, bet nevalstisko organizāciju sektoru – 8 dalībnieki. Amatu līmenī – 93 vadītāji un 35 darbinieki.

Fokusgrupu intervijās un diskusijās tika izcelti vairāki nozīmīgi profesionālās pilnveides aspekti:

- *Mūžizglītības nozīmīgums*: Uzsvērtā mūžizglītības un profesionālās pilnveides nozīmīgums darbaspēka produktivitātes un darba tirgus prasību izpildes nodrošināšanā.

identified as financial barriers, lack of employer support and involvement, time constraints and accessibility of training locations, lack of information, challenges in the governance of adult education in the country, availability and alignment of education programmes with labour market needs, lack of understanding of lifelong learning, lack of motivation, mismatch between adult skills and requirements, age-related prejudices, and psychological barriers. It has been concluded that improving the situation in adult education in Latvia requires a comprehensive approach, including financial support, information accessibility, and employer engagement and support. It is also important to foster public understanding of the significance of adult education for their professional development and growth, as well as the necessity of lifelong learning.

In November–December 2024, 11 focus-group interviews and 3 discussions were conducted, involving 129 participants from three target groups: recipients of adult professional development services (68 participants), service providers (33 participants), and experts (28 participants). Participants from the recipients' group represented eight sectors with a higher share of employees: public administration and defence (14 participants), education (12), health and social care (10), transport and storage (10), agriculture, forestry and fishing (7), manufacturing (7), wholesale and retail trade (4), and construction (4). Participants were from companies of varying sizes: small (11 participants), medium (11), and large (20). Among service providers, participants represented various educational institutions: general education institutions (12 participants), higher education institutions (9), training centres (7), and technical schools (4). The experts' group included representatives from public institutions (12 participants), social partners and sectoral expert councils (8 experts in each group). Participants were from different regions of Latvia: Riga (55 participants), Zemgale (18), Latgale (16), Kurzeme (16), and Vidzeme (15). By gender, there were 105 women and 24 men. Of the total participants, 75 represented the public sector, 37 represented the private sector, and 8 represented non-governmental organisations. By position level, 93 were managers, and 35 were employees.

The focus-group interviews and discussions highlighted several important aspects of professional development:

- *Significance of lifelong learning*: Emphasising the importance of lifelong learning and professional development for workforce productivity and meeting labour market demands.

- *Elastīgas izglītības pieejas nepieciešamība*: Akcentēta nepieciešamība pēc pielāgojamām un mērķtiecīgām mācību programmām, kas būtu cieši saistītas ar darba tirgus prasībām.
- *Sadrumstalotības problēma*: Norādīts uz pieaugušo izglītības politikas sadrumstalotību un nepieciešamību pēc vienotas stratēģijas.
- *Resursu trūkums*: Uzsvērts nepietiekams finansējums, īpaši reģionos, kā arī cilvēkresursu trūkums kvalitatīvu mācību nodrošināšanā.
- *Motivācijas izaicinājumi*: Atzīmēts, ka pieaugušajiem bieži trūkst motivācijas mācīties, un nepieciešami mehānismi, kas veicinātu šo iesaisti.
- *Valsts un darba devēju sadarbība*: Uzsvērta valsts un darba devēju sadarbības stiprināšana, lai izveidotu ilgtspējīgu un efektīvu pieaugušo izglītības modeli.

Diskusijās tika identificēti šķēršļi un piedāvāti risinājumi situācijas uzlabošanai, piemēram, izceļot nepieciešamību pēc mācību programmu praktiskuma, mentoru sistēmas izveides un centralizētas platformas profesionālās pilnveides monitoringa īstenošanai. Diskusijas un fokusgrupu intervijas norāda uz nepieciešamību pēc elastīgas, pieejamas un darba tirgus vajadzībām atbilstošas pieaugušo profesionālās pilnveides sistēmas. Galvenie izaicinājumi ir saistīti ar nepietiekamu resursu pieejamību, motivācijas trūkumu un sadrumstalotu pieeju plānošanā un īstenošanā. Pateicoties daudzveidīgajam dalībnieku profilam, ir iespējams analizēt tēmas no dažādiem skatpunktiem un piedāvāt efektīvus risinājumus.

Par pētījuma 1.posma rezultātiem ir ziņots vairākās starptautiskās zinātniskās konferencēs:

- 2024. gada 27.-30. augustā Nikosijā, Kiprā notika starptautiskā konference [ECER 2024 “Education in an age of uncertainty: Memory and hope for the future”](#), kur klātienē piedalījās trīs projekta dalībnieces: LU vadošā pētniece Sanita Baranova, LU vadošā pētniece Dita Nīmante un projekta vecākā eksperte Maija Kokare, uzstājoties ar stenda referātu *“Evidence-based solutions for effective professional development and assessment of the transfer of its results into practice: Research project’s conceptualisation”* un ziņojumu *“Transferring results of professional development into practice: Designing a framework for systematic review”*.
- 2024. gada 4.-6. oktobrī Briselē, Beļģijā notika starptautiskā konference [International Academic Conference on Teaching and Education \(ICTEDUCATION\)](#), kur pētījuma 1.posma (1.1.uzdevuma) rezultātus tiešsaistē prezentēja projekta vecākā eksperte Dzintra Iliško, nolasot ziņojumu *“Empowering the workforce: Drivers and barriers to effective professional*

- *Need for a flexible education approach*: Stressing the necessity for adaptable and targeted training programmes closely aligned with labour market needs.
- *Fragmentation problem*: Noting the fragmentation of adult education policy and the need for a unified strategy.
- *Resource shortages*: Highlighting insufficient funding, particularly in regions, as well as a lack of human resources to ensure quality training.
- *Motivational challenges*: Observing a lack of motivation among adults to engage in learning and the need for mechanisms to enhance participation.
- *Collaboration between the state and employers*: Underlining the importance of strengthening cooperation between the state and employers to create a sustainable and effective adult education model.

The discussions identified barriers and proposed solutions for improving the situation, such as emphasising the need for practical training programmes, the establishment of a mentoring system, and the implementation of a centralised platform for monitoring professional development. The discussions and focus group interviews highlight the need for a flexible, accessible system of adult professional development aligned with labour market requirements. The main challenges are related to insufficient resource availability, lack of motivation, and a fragmented approach to planning and implementation. Due to the diverse profiles of the participants, it is possible to analyse the topics from different viewpoints and propose effective solutions.

The results of the project’s first phase were presented at several international scientific conferences:

- 27–30 August 2024, Nicosia, Cyprus, at the international conference [ECER 2024 “Education in an age of uncertainty: Memory and hope for the future”](#). Three project participants – lead researchers Sanita Baranova and Dita Nīmante and senior expert Maija Kokare – delivered a poster presentation titled *“Evidence-based solutions for effective professional development and assessment of the transfer of its results into practice: Research project’s conceptualisation”* and a report *“Transferring results of professional development into practice: Designing a framework for systematic review”*.
- 4–6 October 2024, Brussels, Belgium, at [International Academic Conference on Teaching and Education \(ICTEDUCATION\)](#). Senior expert Dzintra Iliško presented online the results of Task 1.1 of the project’s first phase in the report *“Empowering the workforce: Drivers and barriers to effective professional development for low-*

development for low-skilled employees". Par mazkvalificētā darba spēka profesionālās pilnveides problemātiku 2024. gada rudenī publicēts raksts "[Towards the effective professional upskilling of low-skilled employees: Key influencing factors](#)" žurnālā "Problems of Education in the 21st Century".

- 2024.gada 8.-10. novembrī Bangkokā, Taizemē notika starptautiskā konference [The 8th International Conference on Modern Research in Education, Teaching and Learning \(ICMETL\)](#) kur pētījuma 1.posma (1.3.uzdevuma) rezultātus tiešsaistē prezentēja projekta vecākā eksperte Dzintra Iliško, nolasot ziņojumu "Trends and exemplary practices of effective training transfer in teachers' professional development".
- 2024.gada 22.-23.novembrī Londonā, Apvienotajā Karalistē notika starptautiskā konference [The 2nd Conference on Scientific Approaches to Business, Economics and Management \(SABEM\)](#), kur par projekta 1.posma (1.2.uzdevuma) rezultātiem ziņoja Ventspils Augstskolas doktorante Zane Zonberga, uzstājoties ar diviem referātiem "The nature and importance of human capital as an intellectual capital: A literature review" un "The role of education in the development of future entrepreneurship".
- 2024.gada notika 28.-30 novembrī Vīnē, Austrijā notika starptautiskā konference [The 8th International Academic Conference on Teaching, Learning and Education \(TLECONF\)](#), kur pētījuma 1.posma (1.1.uzdevuma) rezultātus tiešsaistē prezentēja projekta vecākā eksperte Dzintra Iliško, uzstājoties ar ziņojumu "Fostering VET teachers' professional growth: Insights from a systematic review".

skilled employees". The issue of professional development of low-skilled workers is discussed in an article "[Towards the effective professional upskilling of low-skilled employees: Key influencing factors](#)" published in the autumn of 2024 in the journal "Problems of Education in the 21st Century".

- 8–10 November 2024, Bangkok, Thailand, at the [8th International Conference on Modern Research in Education, Teaching and Learning \(ICMETL\)](#). Senior expert Dzintra Iliško delivered an online report titled "Trends and exemplary practices of effective training transfer in teachers' professional development", based on the results of Task 1.3 of the project's first phase.
- 22–23 November 2024, London, United Kingdom, at the [2nd Conference on Scientific Approaches to Business, Economics and Management \(SABEM\)](#). Ventspils University of Applied Sciences doctoral student Zane Zonberga presented two reports based on Task 1.2 of the project's first phase: "The nature and importance of human capital as an intellectual capital: A literature review" and "The role of education in the development of future entrepreneurship".
- 28–30 November 2024, Vienna, Austria, at the [8th International Academic Conference on Teaching, Learning and Education \(TLECONF\)](#). Senior expert Dzintra Iliško delivered an online presentation titled "Fostering VET teachers' professional growth: Insights from a systematic review", based on the results of Task 1.1 of the project's first phase.